رسالة

لب اللب
و
سر السر

شيخ محي الدين عربي قدس سره العلي حضرتلرينك
فتوحات مكيه نك اجلة شهرتندن امام الموفق
افندي حضرتلرينك تلخيص ايلديكي رسالة مرغوبه
وصبروكه دن

١٩٤٨

رسول كبير صلاة و سلام فتح اولمكله ختم بالتمام
فاتحه ابو شيخزى آث بو رساله يه هم ختم اولمادى

رسالهٔ

لب اللب و سرّ السرّ

شیخ محی الدین عربی قدس سره العالی حضرتلرینك (فتوحات مکیه) اسمیله شهرتشعار انام اولان آثار جلیلهٔ نفیسه‌لرندن مستخرج بر رسالهٔ مرغوبه ومبروکه اولوب رغبت عامه‌یه مبنی دفعاتله طبع ایدلمش و فقط شو صره‌ده نسخه‌سی ندرة پیدا ایتمش والده اولنلرده پك سهوله آلوده بولنمش اولمغله تصحیحنه دقتله تبرکاً تمثیل ایدلمشدر

استانبول

باب عالی جاده‌سنده ۲۰ نومرولی (اخوت) مطبعه‌سنده طبع اولنمشدر

۱۳۲۸

مرکز توزیعی مذکور مطبعه تحتنده‌کی اخوت کتبخانه‌سیدر

الحمد لوليه * والصلوة على نبيه * اما (بعد) بو رساله‌نك تحريرينه باعث وبادى * و املا وانشاسنه سبب وداعى بودركه (حضرت قطب الاقطاب وشيخ على الاطلاق * حضرت محى‌الدين عربى قدس الله تعالى سره العزيز * وقدس سرنا لسرك) فتوحات مكيه‌آدلو كتابنده حقيقته ومعرفته متعلق مسائلك لب ومغزينى مشتمل برقاج مسئله جمع اولنوب * لكن كتب عربيه‌دن استنباط و استخراج ايتمكه قدرتى اولميان اخوان حقنده كيزلى بركنيج مثابه‌سنده اولغين * مخالفتنه قادر اولمديغم (عزيزيمز افندمز حضرتلرى) سلمه الله تعالى تركى يه ترجمه اولنوب * اول كيزلى كنيج اظهار اولنمسين امر واشارت ايتدكلرى اجلدن * المأمور معذور مصداقنجه مهما امكن ترجمه‌سنه شروع اولنوب ومناسبتله اقتضا ايتدكجه بعض فوائد الحاق اولندى * حقيقتده بوحقير دست كاتبده قلم * و يد قواعده تير وكمان مثابه‌سنده اولديغمزده ريب وكمان اولنميه * مثلا بادهٔ مجاز ايله مست اولان كيمسه مستلكى حالنده بعض كلمات تفوه ايلسه اول كلمات كندى فعليله دكلدر بادەنك فعليله‌در اول سويلتدى ديرلر * ومغمى عليه اولان بى اختيار كلمات ايتسه جن سويلتدى ديرلر

سوزینی معذور کوررلر * واولیا خود حقك قدرت الی وقدرت دلیدر * تکیم حدیث قدسیده بیورییر * اذا احببت عبدا کنت له یدا ولسانا * یعنی برقولمی سوسم الی بن اولورم ودلی بن اولورم * پس * بو حقیرك لسانمده سویلین اول اولسه عجبمی اولور « آیت » (وما رمیت اذرمیت ولکن الله رمی) بومعنایه شاهد و کواهدر وینه اشارتلریله بورساله یه (لب الباب * و سر السر) دیو تسمیه اولندی * مرجودرکه خطا و خللی دامن عفوله ستر بیوریله * زیرا الانسان محل النسیان دکلیدر (وما توفیقی الا بالله علیه توکلت والیه انیب) حضرت شیخ فتوحات مکیه سنده ایراد ایلدکلری مسائلدن بری بودرکه * فاذا کان العارف عارفا حقیقة فلم یتقید بمعتقد * دن دونو معتقد یعنی حقن بر عارف کندینك حقیقتنه عارف اولسه بر اعتقادله مقید اولوب بر اعتقادله اولمامق ایتمز * یعنی عارف بالله اعتقادنده هیولی کبی اولوب هیولی هرنه صورتی اولورسه قبول ایدوب جملهسنه محل اولوب وحد ذاتنده کندویه تغییر وتبدیل طاری اولمز و هر نوعه وصورته ملاقی اولورسه * وحد ذاتنده ینه کندی اصلی اوزره باقی اولدیغی کبی عارف بالله دخی هردرلو اعتقادی قبول ایدوب ومجازی اعتقادله مقید اولیوب ونفس الامر اوزره اولان اعتقادنده ینه دائم وثابت و سائر جمله اعتقادانی جامع وحاوی اولوب جملهسنك اصلنه واقف و دائرهسی واسع اولمغین معروفی هرنه کونه لباس وصورتلرله جلوه کر اولورسه غفلت ایتیوب برلباس ایله قید ایتیوب هر یوزده مشاهده ایدر .

بیت

* تجلیات خدا ایلهدر قمو دو جهان *
* جمال حقه نظر قیل بای وجه کان *

و (حدیث) شریفده وارد اولمشدرکه اهل جنت جنته داخل

اولدقده حق سبحانه وتعالی جمال باکمالندن حجاب کبریاسن رفع ایدوب ﴿ اناربکم الاعلی ﴾ دیوب * یعنی سزك بونجه بیللر آه کورسم دیو آرزو چکدیکمکز رب اعلا کز نم دیو نمایان اولدقده آنلر انکار ایدوب حاشا وکلا دیوب فریاد وفغان ایدهلر * واوچ دفعه کونا کون تجلیلرله نمایان اوله و انکار ایدهلر * آخرکار هیچ بر علامتکز وارمیدر ربکزله سزك مابینکزده * دیوب خطاب ایدوب نعم واردر دیرلر واندن صکره هرکیمسهیه کندی ظنی و اعتقادی اوزره تجلی ایدوب نمایان اوله وقبول ایدهلر نتکم حدیث شریفده بیورر ﴿ انکم سترون ربکم کما ترون القمر لیلة البدر ﴾ * یعنی سز آیك اون دردنجی کیجهسی قمری نیجه کوریرسه کز ربکزی اویله آشکار کوریرسکز * اما عارف اولنلر اول امرده همان کوردیکی کبی اقرار ایلیه زیراکه بوندن جمله اعتقاداتی جامع اولوب براعتقادله مقید اولمدیغی آنکچوندر .

﴿ بیت ﴾

* بوکون هرکیم کوریر یارین *
* کورن آنلردر یارین *
* نه بلسون آنده دلدارین *
* اولنلر بوده اعمادن *

نتکیم حضرت قرآنده بیورر ﴿ من کان فی هذه اعمی فهو فی الآخرة اعمی ﴾ یعنی هرکیم بوده اعمی اولوب حقی کوروب بیلمزسه یارین آخرتده دخی اعمی حشر اولنور * ودخی حقی کورمك نصیب اولمز * پس حق تعالیدن رجامز اول اوله که قوللرینی تقلیددن ومجازی اعتقادله مقید اولمقدن صاقلاسون * واکر سؤال اولنورسه که عارف * کندینك حقیقتنه عارف اولمق نه وجهله حاصل اولور * جواب * کرکدرکه کندوسنك

حقیقتنه واصل عارف بالله اولان بر ذاته ازدل وجان اتباع ایدوب و انك خالقیله خلقلنمکله اولورکه ﴿ وابتغوا الیه الوسیلة ﴾ دیو بیورلمشدر * یعنی بنی بولمق دیلرسه کز بنی بولمش قوللرم واردر آنلرك دامننه تشبث ایدك آنلر سزه وسیله اولوب بکا اولاشدیرلر بیورلمشدر * پس آنلره خدمت ایلمکله کشی کندویی بیلوب وقندن کلوب قنده کیده جکن ونه ایچون کلوب وحالا نه مقامده ایدوکن بیله وبونده کلمکدن مراد ومقصود اولدرکه حدیث قدسیده بیورر (کنت کنزاً مخفیا فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق لاعرف به) یعنی ن برکنزلی کنج ایدم دیله دمکه بیلنم * پس بنی بیلسونلر دیو بوخلقی خلق ایلدم * لکن ای عاشق حقی بیلمك ممکن دکلدر تا کشی کندی نفسنه عارف اولمینجه * نتکیم حدیث شریفده وارد اولمشدر (من عرف نفسه فقد عرف ربه) یعنی هرکیم نفسنی بیلدیسه ربینه عارف اولور * وعکسی دخی بویله در اهلنه معلومدر * وحدیث شریفك حقنده خواص و عوام قدرتلری یتدکجه معنا سویلشلردر * خواص قنده اولان بر معنا بیان اولنسون ان شاءالله تعالی * لکن بو مقامده یدی طور مشاهده اولنمشدر .

﴿ طوراول ﴾

یعنی بر کمسه کندی جسمنده وجسدنده متصرف اولان روح جزئیسنی که اکا نفس ناطقه دخی دیرلر * واما اهل وحدت قتنده نفسه وقلبه وروحه وعقله وسره جمله سنه شئ واحد دیرلر انجق صفاتی تبدیل اولدقجه برر اعتبارله برر اسم ویریلور * پس * اول نفس ناطقه‌ی جسم وجسمانی اولیوب جسدینك داخلنده وخارجنده تدبیر وتصرف ایدوب لامکان وبینشان یعنی بونده موضع مخصوص اولیوب هرنره یه پارمق باصارسه‌ك اوراده بالکلیه موجود اولوب تجزی وانقسامه قابل اولیوب * یعنی

بولونمك وپارەلنمك ممكن اولميوب بالكليه الندە طوتان وكوزندە باقان ودلندن سويلين واياغندن يوريان وقولاغندن ايشيدن وجميع عضوندە تصرف ايدن اول اولوب * و بدنك اجزاسندن هر جزؤدە بذاته وبكليته موجود اولوب جمله بدنى محيط وجمله دن منزه ومبرا اولوب اكر پرمنى ويا الى ويا اياغى قطع اولنسه اكا هيچ بر نقصان وزوال طارى اولميوب اول ينه كما كان مركز-نده دائم وقائم اولوب * واكر جمله جسده فنا دخى طارى اولورسه اكا فنا وزوال اولميوب * وبونك امثالى معاينه كه حد وحصره كلز * كشى كندى نفسندەَ بيلوب مطلع اولسه بوطور اولدر * يعنى ترقى در .

﴿الطور الثانى﴾

پس * بوطور ثانيده آفاقه نظر ايدوب يعنى افاقده اولان نفس كاه نظر ايليه كه آكا عقل وروح كلىٔ اضافى دخى ديرلر خليفة الله دراولدخى جسم وجسمانى اولميوب جمله يرلرك وكوكلرك داخلنده وخارجنده اولميوب * وجمله موجوداتى احاطه وتدبير وتصرف ايدوب اكا نسبت اعلاى عليين * اسفل سافلينه برابر اولوب هرمرتبه ده بالكليه ذاتيله موجود اولوب تجزى وانقسامه قابل اولميوب جمله يرلر وكوكلر هلاك وفنا اولسه لر اكا هيچ فنا وزوال طارى اولمز * مثلا آفتاب عالمتابه نسبت عالمده نه مقدار خانه وسرايلر بنا اولنسه جمله يه نوروضيا حاصل اولور * والا هرخانه يه باجه سنه وپنجره سنه كوره حاصل اولور * ونقدر خانه وسرايلر خراب وهدم اولنسه آفتابه فنا وزوال ايراث ايتمديكى كبى حق تعالى نقدر انسان وحيوان خلق ايلسه روح جمله سنه حيات ويروب تدبير وتصرف ايدر * ونقدر ذى روح فوت اولورسه دخى روح اضافى كما كان دائم وقائم اولوب ومركزنده ثابت اولديغك بيلسه بوطور ثانيدر .

﴿ الطور الثالث ﴾

طور ثالثده بوندنصكره ترقی ایدوب کندینك روح جزئیه‌سن روح کلیده فانی ومحو کوروب روح اضافیله زنده اوله * یعنی روحی روح کلی وعقلی عقل کلی ایدوکین حق الیقین مشاهد ایمیه بو طور ثالثدر .

﴿ الطور الرابع ﴾

بعده طور رابعدن دخی ترقی ایدوب کندی روحنی روح اضافیده فانی وروح اضافیی ذات حقده محو کوروب جزئیتدن وکلیتدن خلاص اولوب جمله افعالی فعل حقده وجمله اسماوصفاتی اسم وصفات حقده وجمله ذواتی ذات حقده فانی ومحو ایتدکلرین علم الیقین وحق الیقین مشاهده ایدر * لاموجودالاهو * ولیس فی جبة الوجود سواه * معناسنه ذوقله وحاللہ واقف اولوب * لمن الملك الیوم لله الواحدالقهار * معناسنه واقف اولوب حقدن غیری ظاهرده موجود اولمدیغنه عارف اولمقدر * مثلا ذکری مرور ایدن طورلرك بر طوری انفس وبر طوری آفاق وبر طوری ایکیسنك جمیعدر وبر طوری دخی جمله سنك ذات حقده محو ومستهلك اولدقلری بیانندر .

﴿ الطور الخامس ﴾

بشنجیسی اولدرکه بو مقامه کلنجه اولان اطواری جمع ایدوب ومشاهده ایتمکدر * وبو مقام صاحبنه ابن الوقت دیرلر .

﴿ الطور السادس ﴾

آلتنجی طورده جمله یه کندیسی مرآت اولوب وبو مقامده سالك کندودن غیری کمسه یی کوره‌مز وجمله اشیایی کندویه مربوط کوروب لیس فی جبتی سوی الله * وهل فی الدارین غیری دیر * یعنی جسم ایچره حقدن غیری کمسه یوق وایکی جهانده

بندن غیری کمسه یوقدر دیر * یعنی جمله کندویه مرآت وکندی جمله یه مرآت اولوب * بلکه مرآتده ومرآتدن منصبغ اولانده کندی اولور * بوندن اول ابن وقت مقامنده ایدی * لاموجود الاالله دیر ایدی * وبومقامه رسیده اولدقده لاموجود الا انادیر * وبومقامه ابوالوقت دیو تسمیه اولنور .

﴿الطور السابع﴾

یدنجی طورده سالك فناء کلی ایله محو محضه ومحو صرفه رسیده اولوب بقا اندر بقا حاصل اولوب نه حالله ونه مقامله موصوف اولور ونه مشاهده ونه معرفت بالکلیه فنا اولوب تعبیر وتقریری قابل اولمز زیرا محو کل مقامیدر مقام دیدیکمزده تعبیر لازم کلور بو مرتبه نك صاحبی بیمقام وبینشاندر * انچق اهل ذوق اولنلر ذوقله بیلور * اللهم یسرلنا * پس عارف بومقامه واصل اولیجق که مقام جمعدر فرق کلدکده حقانی وجود خلعت ویریلور کندینك حقیقتنه عارف اولوب حقه عارف اولور * وبر مجازی اعتقادله کندوبی مقید قیلمز دیمك اولور .

﴿ بیت ﴾

اولمینجه بولمدم یول او حقا
آنده اولدم حقله حی وبقا

کندیمی کندم یتوردم کینه بولام کندیمی
هپ اولورسن هیچ ایدنجه بنه کندك کندیکی

* پس * عارفك معلومی اولدیکه جمله آفاقده وانفسده جلوه کر اولان بر ذات وبر حقیقتدر غیری یوقدر * جمله وارلق بر وارلقدر وبر جان وبر تندر * واول حقیقت واحد متجزی و منقسم دکلدر * یعنی بولونمز وپاره لنمز * وجمله مظاهر مجلا سیدر و آلتیدر هر مظاهرده بالکلیه ظاهر اولور جمله اسما وصفاتیله اکربرزره ایسه ده * وهر کسه اعتقادینه وظننه کوره *

وهر مرتبه‌ده‌وهر محل ومقامده بر یوز کوستریر اکر ظاهرده واکر باطنده یعنی‌هرهیئتده مصور اولان * وهرعقلده معقول اولان * وهر کوکلده معنی اولان * وهر سمعده مسموع اولان * وهر بصرده مبصر * اولان‌اولدر * بر یوزدن‌جلوه کر اولوب وبر یوزدن ناظر اولور * عاشق ومعشوق * طالب ومطلوب * معتقد ومعتقد * واعتقاد بر ایدوکن بیلنجه‌عارف براعتقاد مخصوصله کندویی قید ایلمز دیمك اولور * حکایت بر قاچ اعمی بر یره جمع اولوب عجب بر فیلی کوره‌بیلورمیوز دیو مذاکره ایدرلر وقتا که فیلبان بونلری فیلك یانینه کوتوردکده کیمسی فیلك قولاغنه یاپشدی وکیمی‌ایاغنه یاپشدی وکیمی‌قارنینه وکیمی خرطومنه‌یاپشدیلر * وبعده غوغایه باشلدیلر ایاغنه یاپشان فیل دیرك کیبدردیدی * قولاغنه‌یاپشان صفره کیبدر دیدی * وقارنینه یاپشان کوپ کیبدر دیدی * والحاصل هربر عضوینه یاپشان بر درلو اعتقاد ایلدیلر * اشته اهل تقلید بویله‌در وبر اعتقاده مخصوص و محبوسلردر

﴿ بیت ﴾

* تعیّنده بوکون کیم قالدی محبوس *
* دوشوب خاکه اولیسر کلی مأیوس *

اما کندینك حقیقتنه عارف اولان عارف بالله کندویی براعتقاد ایله مقید ایلمز نتکم مرور ایلدی * ودخی عارف کندینك حقیقتنه عارف و عالم اولمق حضرات خمسهٔ الهیه‌یه عارف اولمغه موقوف اولدیسه اول حضرات خمسه بیانینه شروع اولندی

﴿ الفصل فی‌الحضرات الخمسة الالهیة ﴾

ایمدی معلوم اولسون سکا که الله تعالی‌نك ذاتنه وصفاتنه نهایت اولمدیغی کبی حقیقتده عوالمه دخی نهایت یوقدر * زیرا عوالم مظاهر اسما و صفاتدر * ظاهرك عدم تناهیسی مظاهرك عدم

تناهیسنی اقتضا ایدر ﴿ کل هوفی شأن ﴾ موجبنجه شئونات الهیه یه نهایت یوقدر * حتی کمال قدرتندن برعبدینه ایکی صورتله تجلی ایلیز و یکی یکی صورتله ولباسله جلوه کر اولور و ایکی عبده بوصورتله تجلی واقع اولمامشدر ونه اوله جقدر « جلت قدرته وعظم شانه ولا الهغیره » پس نه حقه نهایت وار ونه مظهر اولان عوالمه نهایت وار * ولکن کل حسبیله اون سکز وجزئیات حسبیله اون سکز بیك دیمشلردر نتکیم ابن عباس رضی الله عنه حضرت رسول اکرم علیه الصلاة والسلامدن روایت ایدرکه بیور مشلردر ﴿ ان الله تعالی ثمانیة عشر الف عالم وان دنیاکم هذه عالم واحد من هذه العوالم ﴾ یعنی حق تعالی نك اون سکز بیك عالمی واردر * وبو دنیاکیم کورینور اول عالملرك بریسیدر لکن بو عوالمك جمله سنی دخی حضرات خمسه جامعدر

﴿ فصل فی حضرات غیب مطلق ﴾

وحضرات اول که * غیب مطلق * وعالم لاهوت * وعالم لاتعین * و عالم اطلاق * وعمای مطلق * و وجود محض * و وجود مطلق * و ذات صرف * و ام الکتاب * و بیان مطلق * ونقطهٔ بسیطه * وغیب الغیوب دیرلر * نتکیم قرآنده بیورر ﴿ وعنده مفاتیح الغیب لا یعلمها الا هو ﴾ وبو جمله سی که ذکر اولندی بر مرتبه نك اسمیدر وبو اعتبارله بومقامده حضرت حق جل جلاله وعم نواله کمال عزت واستغنا ایله موصوفدر * حقیقتده بومقامده نه مقام ونه مرتبه ونه اسم ونه رسم ونه صفات ونه موصوف واردر لکن تفهیم ایچون تعبیر لازم کلور * بو مرتبه ده ذات کمال تنزهده اولوب هنوز اسما وصفات دائره سنه تنزل ایتمیوب جمله اسماء رسوم ذات حقده محو ومستهلك اولدیغی مقامدر « الایة » ﴿ ان الله لغنی عن العالمین وهل اتی علی الانسان حین من الدهر لم یکن شیئاً مذکورا ﴾ ﴿ سبحان ربك رب العزة عما یصفون ﴾ ﴿ وکنت کنزا مخفیا ﴾ ﴿ وکان الله ولم یکن معه

شیٔ) بو جمله‌سی بومقامی ناطق ومیندر * لکن عارف بالله قتنده الآن کما کان در نتکیم حضرت علی کرم‌الله‌وجه حضرتلری (کان الله ولم یکن معه شیٔ) حدیث شریفی استماع بیوردقلرندن الآن کما کان بیورمشلر * ثمه کبی واقع اولمشدر * یعنی حدیث شریفك کانه آخری ونتیجه‌سی کبی دوشمشدر

﴿ فصل فی عالم جبروت ﴾

حضرت ثانی * عالم جبروت * وتعین اول * وتجلی اول * وعقل اول * وجوهر اول * وحقیقة محمدیه * وروح اضافی * وروح کلی * وغیب مضاف * وکتاب المبین دیرلر ام‌الکتابده مجمل اولان بومرتبه‌ده مفصل اولدیغیچون * وام‌الکتاب که ذاتدر وعالم اسما واعیان ثابته وعالم مجردات وعالم ماهیات وبرزخ کبری دیرلر * جمله‌سی مرتبهٔ واحده‌نك اسمیدر برر اعتبارله که مخفی دکلدر

﴿ فصل فی عالم الملکوت ﴾

حضراتك اوچنجیسی عالم ملکوتدر * اکا عالم مثال * وعالم خیال * وواحدیت * وتعین ثانی * وتجلی ثانی * وسدرة المنتهی * وعالم امر * وبرزخ صغری * وعالم تفصیل دیرلر

﴿ فصل فی شهود مطلق ﴾

حضراتك دردنجیسی عالم شهادت * وعالم ملك * وعالم ناسوت * وعالم خلق * وعالم حس * وعالم عناصر * وعالم افلاك وانجم * وعالم موالید دخی دیرلر * مراد معادن ونبات وحیواناتدر * وعرش عظیم دخی بوعالمدندر * عالم اجسامك جمله‌سنی محیطدر بوعالم شهادتدن غیری عوالمك جمله‌سنه (عالم غیب) دیرلر (وعالم امر) دخی دیرلر اول اعتبارله همان ایکی اولور (غیب) (وشهادت) (امر دنیا) (وآخرت) بودرت عالم که ذکر اولندی درت دریا مثابه‌سنده‌در * ملك * وملکوت * وجبروت * ولاهوت بودرت

دریا ازلی وابدی اولوب اول وابتداسی وآخر وانتهاسی بوقدر (اولکیسی) دریای ذاتدر * لاهوت دخی دیرلر کنت کنزا مخفیا فاحببت ان اعرف ماصدقنجه تموج ایدوب عالم جبروت ظهوره کلدی که اکاروح اضافی دخی دیرلر * وعالم جبروت دخی تموج ایدوب دریای ملکوت ظهوره کلدی * وملکوت تموج ایدوب دریای ملك ظهوره کلدی * تموجدن مراد میل ذاتی واقتضای ذاتیدر بوجمله‌سی طرفة العین‌ده ظاهر اولوب ذاتدن وجوده کلدی بلکه دخی تیزرکده * تنکیم قرآنده بیورير ﴿ وما امرنا الاواحدة کلمح بالبصر اوهو اقرب ﴾ (یعنی) بزم امریمز دکلدر الابرکره کوزآچوب یومینجه * امردن مراد « کن » امریدر برکره « اول » دیدی کوزآچنجه * ودخی تیزرك درت عالم ظهوره کلدی (اما) یوقدن ظهوره کلش دکلدر وانقلاب ذاتدن ظهوره کلشدر * یوقدن ظهوره کلدی دیدکلری ذاتی ذاتنده کیزلی ایکن بالاراده اعیانه کلدی دیمکدن عبارتدر * زیرا که نه یوق وار اولور ونه وار یوق اولور * ذریای ذات انقلابندن عوالم ظهوره کلدی * مثلادریای اول ثانی یه ثانی ثالثه ثالث رابعه منقلب اولدی درت دریا ظاهر اولدی * مثلا هوا آبه آب برودته منقلب اولدینی کبی بوجمله‌سی برنوردر انقلابله درلو درلو کورینور عارفلر قتنده الآن وکما کان در * جمله‌سی بردریای نوردر ودائما تموج وتجلی ایتمکده‌در (کل یوم هوفی شأن) مقتضاسنجه اول موج ذاتدن کلوروینه ذاته کیدر (منه بداء والیه یعود) یعنی حقدن ظاهر اولدی ینه اکاعود ورجوع ایدر ﴿ والیه یرجع الامر کله لله نورالسموات والارض ﴾

﴿ بیت ﴾

* جمله عالم ذات ایمش *

* دریای حکمت ایمش *

* حقله وصلت ایمش *

* لا اله الا الله *

(بیت)

*وجود مطلقك بحری نه‌موجی کیم‌ایدر پیدا *

* انا الحق سرینی سویلر اکر مخفی اکر بینا *

امدی بوبحرك موجنه ماسوای اعتبار اولنور * ودریاقدیم‌وموج حادث دیمشلر

(بیت)

* البحر بحر علی‌الامکان فی‌القدم *

* انالحوادث انهار وامواج *

اول وآخر هستیٔ حقدر * وار اولان ماسوا هستیٔ مطلقده اعتبار اولنور * جمیع موجودات ذات مطلقدن ظهوره کلور واکر اول تجلی بر آن منقطع اولسه‌اول آنده‌جمله‌سی محواولوردی

﴿ فصل خامس انسان کامل ﴾

بیانندەدر وبو ذکر اولنان حضرات وعوالمك جمله‌سنی انسان کامل حاوی وجامعدر * پس انسان کامل مرتبهٔ جامعەدر واسم اعظم مقامندەدر * واسم اعظم جمله اسماء الهیه‌یی جامع اولدیغی کبی انسان کاملده اکر عالم ملك اکر عالم ملکوت وجبروت ولاهوت بونلرك جمله‌سنی جامعدر * ظاهراً و باطناً بر مرتبه یوقدرکه انسان کامل آنی محیط اولوب سرایات ذاتی ایله آنده ساری اولمیه * بلکه آنك عینی اولمیه * نتکیم حضرت علی کرم الله وجهه بیورير

(بیت)

* وتزعم انك جرم صغیر * وفیك انطوی عالم اکبر *

یعنی سن کندینی جرم صغیر صنورسن * حال بوکه عالم اکبر سنسن * و سنده کزلیدر اکر مرشد کامله واصل اولوب

نفسكه عارف اولسه‌ك جمله‌يي سنده وسنى جمله‌ده بلكه جميع سن اولديغنى يقينا بيلوردك * مثلا اون‌سكز بيك عالم فرض اولنسه‌كه برهوان ايچنده دوكيلوب وبر معجون اولوب وبر نسنه تركيب اولنسه انسان كامل اولوردى * انسان كامل اون سكز بيك عالمى اون سكز بيك كوزله سير ايدر * وهر بر عوالمه داخل اولوب اول عالمه مناسب كوزله سير ايدر * محسوساتى حس كوزيله * معقولاتى عقل كوزيله * معانيى قلب كوزيله سير ايدر * وقس على ذلك * بوحس كوزيله معانى ميسر اولور ظن ايدنلر كمانده قالدقلرى اهلنه معلومدر

﴿ بيت ﴾

* يورى بركوزدخى بول چاره‌ايله * بوكز آندن اكانظاره ايله *

بوعالم غيبى سير اتمكه برحقانى كوز تركدر * عوالم اون‌سكز بيك دينلر بواعتبار اوزره ديمشلردركه عقل كل * ونفس كل كه ديمشلردر * آنلره قلم ولوح دخى ديمشلردر * وبعده عرش * وكرس * وسبع سموات * وعناصر اربعه * وموالید ثلثه * اون‌سكز اولور بونلر كلياتدر * بونلر جزئياتى اعتباريله بيكر صايمشلردر آنكچون اون‌سكز بيك ديمشلردر * اما حقيقتده عوالم حد وحصره كلمز نتكيم مرور ايتدى « فائده » پس بويرر يوزنده اولان مخلوقات درياده اولانك عشريدر * وجمله يرده اولان ودرياده اولان حساب اولنسه هواده اولانك عشريدر * وجمله يرده ودرياده وهواده اولان جمع اولنسه اولكى كوكده اولان ملائكهٔ الهك عشريدر * وجمله يرده وهواده ودرياده واولكى قات كوكده اولان جمع اولنسه ايكنجى قات اولانك عشريدر * وقس على ذلك * اوچنجى ودردنجى وبشنجى والتنجى ويدنجيه وارنجه بوقياس اوزره‌در * ويدى قات يرده ويدى قات كوكده اولان مخلوقات وملائكه كرسيده اولان

ملائكه‌نك عشريدر ﴿ وسع كرسيه السموات والارض ﴾ بيورلمشدر *
وكرسيده ويدى قات كوكارده ويدى‌قات يرلرده ودرياده اولان
عرشك بركوشه‌سنده اولان ملائكه‌نك عشريدر * وبو جمله
فوق عرشده اولان ملائكهٔ مهيمنك عشريدر * ملائكهٔ‌مهيمن
اول ملائكه‌در كه حق سبحانه وتعالى آنلرى خلق ايدلدن حقك
جمالندن برذره كوزلرن آيرميوب حسن جمال‌الاهده حيران
اولمشلردرنه كندىلردن خبرلرى واردرونه غيريدن * هنوزدخى
نه‌عالم ونه آدم ونه ابليس خلق اولديغندن خبرلرى واردر اصلا بيلمزلر
وحق تعالى‌نك براولو ملكى واردر اسمنه روح ديرلرباشنده يحساب
صاچلرواردر * بوجمله ذكر اولنان ملائكه وعرش وفرش اكا نسبت
اولنسه بر انسانك الندە برانجودانه‌سى ويا صاچنه برانجودانه‌سى
آصمش كبيدر * واكر حق تعالى امر ايديدى بوجمله وارلغى
برلقمه ايديدى وبوغازندن برنسنه كچمشدر ديوحس اتميدى *
وبو جمله كه ذكر اولندى اكر ملك واكر فلك انسان كامل‌ك
قلبنه قونلسيدى وارميدر يا يوقيدر طويميدى * نتكيم حضرت
بايزيد بومقامه واصل اولدقده طالبلرن ترغيب ايچون بيورمشدر
﴿ لوان العرش ومافيها الف الف مرة فى زاوية من زوايای قلب
العارف ما احس به ﴾ يعنى عرش عظيمكه محيط عالم اجسام در
بوقدر عظمتله وبيك كره بيك عرش * وايچنده اولان عارفك
قلبنك كوشه‌لرندن بر كوشه‌سنه قونلسيدى عارف انى حس
اتميدى * اول كوكل كه يرلره وكوكلره وعرشه كرسه صيغميان
الله عظيم الشانى صيغدرمشدر آنك وسعتى بو مرتبه‌ده اولورسه
عجبمى اولور * نتكيم حديث قدسيده واردر ﴿ ما وسعنى ارضى
ولاسمائى ولكن وسعنى قلب عبدالمؤمن ﴾ يعنى يرلريمه وكوكلريمه
صيغمزم الا مؤمن قولمك قلبنه صيغارم ديو بيورير * مؤمندن
مراد انسان كامل‌در * قلبه صيغمقدن مراد جمال حقه اول كوكل

آينه اولمقدر * نتكيم حديث شريفده بيورور ﴿ المؤمن مرأت المؤمن ﴾ مؤمن اول دن مراد انسان كاملدر * مؤمن ثانيدن مراد حق تعاليدر پس انسان كاملك كوكلى حقك آينه سيدر ديمك اولور * وحضرت شيخ اكبر عارفك قلبنك عظمتندن خبر ويروب فصوصنده ديمشلردركه بايزيدك خبر ويردبكى عارفك اجسامه نسبت اولان عظمتنى بياندر * بن ايدرمكه « لوان مالايتناهى وجوده يتقدر انتهاء وجوده مع العين الموجدة له فى زاوية من زوايا قلب العارف ما احسن به » يعنى شول نهايتى اولميان وارلق كه آنى ايجاد ايدن عينه نسبتله اكا نهايه تقدير اولنور اول حدى ونهايتى اولميان شيئى ايجاد ايلين * عين قلب عارفده اولسه ايدى عارف آنى طويميه ايدى وحضرت شيخ ذكر ايتديكى اوزره اولان عظمت حدوحصره ووهم وقياسه صيغار عظمة دكلدر انجق ذوقه راجعدر حق تعالى بزلره اول ذوقلرى ميسر ايليه هو * وحضرة بايزيد بومقامده بيورمشدركه ﴿ شعر ﴾ شربت الحب كأسا بعد كأس * فما نقد الشراب ولا رويت * يعنى حب الهى بى چناق چناق ايچدم نه شراب توكندى ونه بنم صوسبزلغم قاندى * وبومقامده حب عين محبوبدر مرتبهٔ قلبدن ووسعت قلبدن خبر ويرمش اولور اهلنه معلومدر * يعنى قلبم آينه سى محبوب ازلى و ابدينك تجليات و فيوضاتنه مظهر اولوب فيوضات الهيه متعاقبه ومتواليه دائما نازل اولوب قلبم آنى قبول ايتمكده در * نه محبت نهاية بولدى ونه قلبمك قبولى توكندى ونه توكنه جكدر وبونلرى ذكر ايتمكدن مراد انسان كاملك عظمتن ومرتبه سن بيلدرمكدر وآندنصكى حق تعالى نك عظمتن بيلدرمكدر ﴿ شعر ﴾ كيفية المرء ليس المرء يدركها * فكيف كيفية الجبار ذى القدم * واكرجمله اغاجلر و نباتلر قلم اولسه وجمله دريالر مركب اولسه وانس و جن و ملائكه كاتب

اولسه وبو عالم يارادیله‌لیدن حشره‌دك انسان كاملك احوالن وعظمتك شرح وبیان ایتسه‌لر هنوز بیان ایده‌میوب ینه بكرقاله ایدی نتكیم قرآن عظیم‌الشانده حق‌تعالی حبیبنه خطاب ایدوب بیورير ﴿ قل لوكان البحر مدادا لكلمات ربی لنفد البحر قبل ان‌تنفد كلمات ربی ولوجئنا بمثله مددا ﴾ یعنی یاحبیبم سن ایتكه اكر بم ربمك كلماتنی یازمه‌ده جمیع دكزلر مركب اولیدی دكزلر توكنوب ربمك كلماتی توكنمییدی * وبو انسان كاملك برآدی دخی آلمدر نتكیم كلام‌قدیمك‌اولنده ﴿ الم ذلك‌الكتاب لاریب فیه ﴾ بیوردیغی بودر * نتكیم حدیث شریفده بیورر (الانسان والقرآن توأمان) یعنی انسان كامل ایله قران توأمدر توأم بر قرنده طوغان ایكی قرنداشلره دیرلر پس یوقاردن بری ذكری مرور ایدن حضرات وعوالم بربرینك آینه‌سی‌در * لاهوتك آینه‌سی جبروت * جبروتك آینه‌سی ملكوت * وملكوتك آینه‌سی ملكدر وبوجمله‌نك آینه‌سی انسان كامل‌در انسان‌كامل خلیفة اللهدر وآینهٔ حودنمادر * ومرآت‌الهیه ومرآت كونیندر * وبر مرتبه یوقدركه انسان كامل انی جامع اولمیه * بی‌اختیار كلام اوزاندی صدده كلهلم * حضرت شیخ بیورمشدركه اكر عارف كندی حقیقتنه عارف اولسیدی كندویی براعتقادله مقید قیلمزدی ومخصوص قیلمزدی دیمش ایدی * پس عارف كندی حقیقتنه عارف اولمق انسان كامل اولمقدر * وانسان كاملك مرتبه‌سی بوبیان اولنان وصفلرله بیكده بری انجق نقل اولندی * وانسان كامل مرتبه‌سنه واصل اولنجه حق‌مطلقه مرآت اولوب نوجهله تجلی اولورسه تخصیص وتقییدسز قبول ایدر * پس انسان كامل عندالله بویله مرتبه صاحبی اولاندر حق‌تعالی جمله‌مزه بو مرتبه‌یه ایرشمك احسان ایلیه آمین هو * ای‌قرنداش انصاف ایله تفكر ایله‌كه

لايقميدر بواستعدادی ضایع وتلف ایدرز ﴿ اولئك كالانعام بل هم اضل ﴾ مرتبه‌سنه كندیمزی تنزیل ایدرز حیفا ودریغا * پس انسان كامل اولق استین ممكن اولمز الا برانسان كامله خدمت ایدوب اتكن طوتمقله اولور * پس حق تعالی جمله‌یه بواستعدادی ویرمشدر انجق قصور كندندندركه استعدادینی ضایع ایدر كندیكی برمرشد كامله تسلیم ایدوب وانك خلقیله خلقانوب كندك دخی برانسان اول * وكمال انسانیته براعتقاد مخصوصله كندویی مقید ایتمكدن توهم اولنمیه‌كه انسان كامل بیمذهب وبی اعتقاد اوله * انسان كاملك مذهب واعتقادی مشیة‌الاهده نفس الامرده‌در مذهب واعتقادی مجازی دكلدر دیمك اولور * بعض اهل الاهه نه‌مذهبده‌سن دیو سؤال ایلدكلرنده مذهب خداده‌یم دیو جواب بیورمشلردر *

﴿ بیت ﴾

* قوقید مذاهبدن بری اول * قورهرولرك سردفتری اول *

(سؤال) بعض مشایخ كرامه سؤال ایتمشلركه كرچه كیم عارف بالله براعتقادمخصوصله كندویی مقید قلمز لكن خلقه مناسب اولوب عقللری ایرشدیكی مذهبده واعتقاددده كندویی نمایان ایلركه كلوا الناس على قدر عقولهم بیورلمشدر وا كر قابنده اولانی خلقه اظهار ایتسه ایدی آنی فی الحال قتل ایدرلردی * یابو تقدیرجه منافق اولمزمی دیمشلر جواب بیورمشلركه اولمززیرا منافق اولدركه بركیزلی اعتقادله مقید اولوب اعتقادینه كوره عمل اظهار ایدر و اول اظهار ایلدیكنه كندی دخی منكردر ناحق ظن ایتدیكیچون * عارف اولدركه هم اظهار ایتدیكی اعتقاده حقدر دیر وهم باطننده اولانه ظاهری ضد كورینور فی الحقیقه ضد دكلدر عارفك دائره‌سی واسعدر * ایكی ضدی دخی جامعدر آكا نسبت ضد دكلدر والله اعلم * فصل فی

سفر الاسفار * ایمدی معلوم اولسونکه عارف کندینك مبدأ ومعادنی بیلوب نفسنه وربسنه عارف اولمق وکندینك قندن کلوب قنده کیده‌جکن بیلمك اسفار ثلثه‌یه موقوف اولدیسه مهما امکن بیانینه شروع اولندی * پس ایمدی معلوم اولسونکه حقیقته نظر اولنسه انسانك سفرینه حدوپایان یوقدر انجق بوتقدیر اولنه‌جق اوچ سفر جمله‌سنی جامعدر وکشی بو اوچ سفری تکمیل ایتمینجه نفسنه وربسنه عارف اولوب کامل ومکمل اولمز (فصل فی السفر الاول) معلوم اولسونکه هر کسه‌نك ذات اللهده برحقیقتی واردر فحکیم اول حقیقتك عالم حس وشهادته کلوب ظاهر اولمسی جناب فاطر مراد ایتسه اول حقیقتی عقل کلده تصور ایدرکه مرآت اللهدر * وعلم الله در الی ماشاءالله اندهطوروب تربیه اولدقدنصکره نفس کله کلور بعده عرش وکرسیدن کذار ایلر سمواتی طبقه طبقه کذار ایدوب فلك قمره کلوب وبعده کرهٔ ناره وکرهٔ هوا وآب وخاکه کلور * وبعده معادن ونبات وحیوان وملك وجن وانسانه کلور مرتبهٔ انسانه کلنجه بو مراتبك هر برنده بنجه مهالك واردر وهر برنده اکلنوب ونجه ورطه‌لره اوغرایوب کاه عالی کاه سافل افتان وخیزان وانسانه واصل اولدقده نصف دائره تمام اولور اسفل سافلین مرتبه‌سیدر وعقل کل اعلای علیین مرتبه‌سیدر ومبدأ اولدر ذکر اولندی (لقد خلقنا الانسان فی احسن تقویم ثم رددناه اسفل سافلین) بو مراتبکه ذکر اولندی مرتبهٔ انسانه کلنجه سفر اولدر * واکر بو مرتبه‌ده قالوب مرتبهٔ انسانه وکندینك مبدأ ومعادنه عارف اولمنوب وسیر سلوکله سفر ایدوب مبدأنه واصل اولوب جمع اولمزسه فرق قبل الجمعدر التفرقة بلاجمع اشراك بیورلدیغی بودائره‌در * اولئك کالانعام (بل هم اضل) زمره‌سنده قالوب آنده حشر اولور

﴿ فصل فی السفر الثانی ﴾

وبوسفر ثانیه مخصوص ومشاهده ومربی دیرلر * وبوسفر ثانیده

مرشد کاملك دامننه تشبث ایدوب بنه عقل کله طیران ایدوب وسفر معنوی ایله سفر ایلمك کرك که اکا حقیقة محمدیه دخی دیرلر * سعی وهمت پیرانله واصل اولمق کرکدر * وبو وصلت خاصدر اما علایقدن کذار ومرتبهٔ انسانه داخل اولنجه بهر مرورایتدیکی مرتبه لردن برزرنك وبرزخلق وبررصفات ردیه اخذ وحاصل ایتمکله کالانعام بل هم اضل مرتبه سنه واصل اولمشدی * پس اول صفات ردیه واخلاق ناپسندیده مرشد کامله متابعت وامرنه اطاعت ایتمکله اخلاق ذمیمه لرك کلیسنی ترك ایدوب کالاول مجرد پاك اولوب پیرنك اولمینجه عقل کله عودت ووصول میسر اولمز * مادامکه سالك عقل کله عودت ایدوب عقل کل اولمیه * اهل الله قتنده نابالغدر * پس سالك ایکن بلوغی عقل کله رسیده اولمغله اولور * ومرتبهٔ ولایت بومقامدر

(بیت)

* دلیله ایریشن بالغ اولورلر * دلیلی اولمین ناپاك اولورلر *

عقل کله واصل اولیجق مبلغ رجاله یتشورکه اکا دخی حقیقة محمدیه دیرلر (اول ماخلق الله عقلی) بیوردقلری بودر * وینه بومقاماتده پیرنك اولور وحدت طوتر (بیت)

* چونکه پیرنکی اسیررنك شدی * موسی یاموسی درجنك شدی *
* چونکه پیرنك رستکاری داشتی * موسی وفرعون دادند آشتی *

وبومقامده سالکك عقلی عقل کل ونفسی نفسی کل وروحی روح القدس اولور * وبومقامه جمع بعدالفرق دخی دیرلر مجذوب حق مقامیدر وحیرت وهیهات وهم اوص مقامیدر چوق کمسه الحاده مائل اولور * نتکیم دنلمشدر (الجمیع بلاتفرقة زندقة) سالك بومقامده قالوب کذار ایتمکه سعی ایلز ایسه تکمیل وارشاده کماهو حقه نائل اوله مز * حدذاتنده غایة الغایه ذوقلی مقامدر فی الله وسیر فی الله مرتبه سیدر وجودنك قطره سن دریایه براقدی بیسروپا

اولدی نه کندیدن ونه عالمدن خبری واردر وبرنسنه‌دن تزهدایده‌مز وامر شرایعله دخی تقید ایدمز پس بومقامدن دخی کچمك کرکدر وحق سبحانه وتعالینك فضل وعنایتیله هم بومقامده فنافی‌اللهی جامع اولوب هم ترقی ایدوب بقاباالله مرتبه‌سنه واصل اولمق کرکدر

﴿ فصل فی‌السفرالثالث ﴾

بو اوچنجی سفر سیر عن‌اللهدر و بقا باللهدر یعنی ینه حقدن خلقه سیر وسفردر وبعد الجمع ینه فرقه کلمکدر آخری ارشاد ایچون بو مرتبه‌دن نزول معنوی ایله تنزل ایدوب وکندوبی بشریت لباسنده کوسترر تعلیم حضرت رسالت بیورر * انمانا بشر مثلکم * یعنی بندخی سز کبی بشرم دیدی * وبومقامده ینه یمك وایچمك واویومق ونکاح اتمك پیشه‌سیدر ونه افراط ونه تفریط اوزره‌در حد اعتدال واستقامتده‌در .

(بیت)

* نه افراط ونه تفریط اوله آنده * صراط مستقیم اولدرمانده *

عدالت وعفت واستقامت اوزره اولوب اوامر شرعیه‌یه کمال مرتبه رعایت اوزره اولوب انجق فرائضدن ماعدا درلودرلو صوم وصلوا تلرله مقیداولمزلر کثرتده و وحدتده دائمون صلوة ایچنده اولوب ظاهری خلقله و باطنی حقله‌در خلق آنی فهم ایتمك غایتله دشواردر * زیرا بوخلق ظاهرده نقدر کثرة زهدوعبادت کوررسه نظرلری اکادر کامل آنی صنورلر * کاملك کمالی ایسه بوحس کوزیله کورنمز آنی کورمکه حقانی کوز کرکدر کامل اولانی ینه کامل کورر وبیلور بودائره فرق بعدالجمع دائره‌سیدر وحضرت علی کرم‌الله وجهه حضرتلری بیورمشلردر * التفرقة بلاجمع اشراك وجمع بلاتفرقة زندقة والجمع والتفریق توحید * وبو ذکر اولنان اوچ مقام بونك معناسیدر تفصیله حاجت دکلدر * پس کاملك بومقامه تنزلی عین ترقیدر * وبو مقامه کلنجه نفسنه

ورتبه‌سنه عارف‌اولوب کندویی بر اعتقاد مخصوصله مقیدقلمزلر دیمك اولور والله‌اعلم * وینه حضرت شیخ قدس‌سره‌بیوررکه ولاینفذاعتقادواحدفی ربه‌لوقوفه علی‌العین الجامعة للاعتقادات * ودخی بر کمسنك ربسی‌حقنده اولان اعتقادنی رد وانکارایلمزلر جمله اعتقاداتی جامع اولان عینه یعنی حقیقته وقوف و اطلاعی اولدیغیچون * یعنی عارف برعین جامعه‌یه عارف اولدیکیم اول حقیقت جامعه‌نك هر اعتقادنده بر یوزی واردر زیرا کیم اول عین مطلق دیدکلریدر * پس برمطلق‌یوقدرکه آنك مقیدده بر یوزی اولمیه * پس نیه عبادت اولسه حقیقتده اول وجود مطلقه‌در عبادت‌واعتقاد ایدن کرك بلسون کرك بلسون * شیخ عراقی حضرتلری بیوررکه حق‌تعالی کندویی جمیع اشیانك‌عینی ایلدیکی کندیدن غیری عبادت ومحبت اولمیه غیرة‌الله بویله‌اقتضا ایتمشدر .

(بیت)

* غیرتی غیری قومدی آنك * لاجرم عینی اولدی اشیانك *

(بیت)

* دیله‌دی حق‌که اشیایی یراده *
* اوزندن غیری قومادی اراده *
* که عالمده طپانلر ا که طاپه *
* که هر یوزدن کورینن خلق‌قاپه *
* که‌حسن خلقله‌انسان قاپیلور *
* ضیق کوکلر آنکله یاپیلور *

بو آیة کریمه‌نك‌تفسیری بودر (وقضی ربك الاتعبدوا الاایاه) یعنی یامحمد سنك‌ربك بویله‌حکم وتقدیرایتمشدرکه کندیدن‌غیری‌یه عبادت ایتمه‌سن ا کر عبادت وا کرمحبت وا کر مدح وثناهیچ بروجهله غیری‌یه‌اولمق ممکن دکلدر * حتی عبادتی‌صنمه‌ایده‌نك دخی‌حقیقتده‌عبادتی صمده‌درزیراصنمك وارلغی دخی‌صمددندر

وارلق حقك ايديكن بيلنه حال معلومدر * پس عارف بومعنايه واقف اوليجق نه كندينك مقيد اعتقادى اولور * ونه آخرك اعتقادنه دخل واذكارايدر * زيراجمله براوامره منوط اولوب وينه اراده امردن غيرى كمسه اولمديغى معلومى اولدى ﴿ لاموجود الاهو ﴾ وينه هر كشينك مظهر اولديغى اسم جهتيله اعتقاد واحوالنى آدابله يرلى يرينه قودى ﴿ بيت ﴾

* اكر يك ذره رايد كيرى ازجاى * خلل يابدهمه عالم سراپاى

پس عارفه ﴿ فاينما تولوا فثم وجه الله ﴾ معناسى ظاهر اولوريعنى هرقنغى جانبه دونرسكز ظاهر اوباطنا آنده حقك بريوزى واردر اول يوزه دونرسكز كرچه كيم بريوزدر لكن ﴿ كل يوم هوفى شأن ﴾ مصداقنجه مراتب ومقامات واردر بهر مقامده بركونه وهر مرتبه ده برنوعه يوز كوسترر وهر يوزده بركونه حسن وهر حسنده برنوع عشق وهر عشقده بردرلو غمزه وهر غمزه ده بردرلو شيوه وهر شيوه ده بردرلو كرشمه وهر كرشمه ده بردرلو ناز وهر يرده ده بردرلو اغازه كوسترر * انكيچون عاشق شوريده وشيدالردرلو درلو حاللره وسودالره اوغرار كاه مظهر قبض وجلال وكاه بسط ذوق وشوق وصفا وجمال اولور كاه ناز وكاه نيازله متصف اولور كونه كونه شيوه ونازلرله دائما عاشقك نظرنده جلوه وشيوه كوسترر وبريسن دخى ايتمز * پس عارف نيجه كندويى براعتقادله وحاله مقيد ايلسون * پس محبوب هرنه وجه وصفات ولباس وشيوه ايله كندويى عرض ايدوب جلوه كر اولورسه غفلت ايتيوب كندويى بريوز ايله مقيد قلمز * وهر يوزدن مشاهده اولورمقيد قلانلرى دخى معذور طوتر دائره سى واسعدربلوركه تقيد دخى شئونات الهيه دن برشأنك واسمادن براسمك اقتضاسيدر * تكيم حضرت رب العزه قرآن كريمنده حضرت هود نبى عليه السلام لسانندن بيورمشدر ﴿ ومامن دابة فى الارض الاهو

اخذ بناصيتها انربی علی صراط مستقيم) دآبة ديو يريوزنده حرکت ايدنه ديرلر * يعنی يريوزنده حرکت ايدر برنسنه يوقدر الا جناب حق يد قدرتيله آنك بوينی طوتمشدر نيچه ديلرسه اويله تصرف ايدر * تحقيقا بنم ربم صراط مستقيم اوزره در * پس هرکيمسه براسمك مظهری اولوب آنك تحت تصرفنده وقبضه سنده اکر جمال واکر جلال اکر مضل اکر هادی اولشئ اول اسمك صراط مستقيميدر * پس اعتقادات دخی بويله درکه اکرشخصك اعتقادی برشخص آخرك اعتقادنه کوره اکری کورسه ده اول شخصك ذاتنده مظهر اولديغی اسمك اعتبارنه کوره آنك صراط مستقيمی اولدر * مثلايايك طوغريلغی اکريلکنده در * ضلالت مضل اسمنه نسبت طوغريدر هادی اسمنه نسبت اکری کورينورسه ده * پس عارف بومعنايه عارف اولديغيچون کيمسه نك دينه دخل ايلز لکن بومقامده برسؤال وارد اولورکه سرقدره وقوفی اولميان جوابنده عاجزدر انجق اهلنه اسهلدر (سؤال) چونکه جمله عبادات وغيری احوال مقتضای اسماء الهی اولوب عبدك آنده اختياری اوليجق بوفهم اولنورکه هرکس کندی حالنه مجبور اولمق لازم کلور جبرايسه ظلمدر (جواب) بوتحقيق حقيقتده ايکی اصله راجعدر بری بودرکه ماهيات مجعوله دکلدر * وبری بودرکه علم معلومه تابعدر بوايکی اصله وقوف حاصل اوليجق مهما امکن سرقدره وقوف حاصل اولور * بعنايةالله تعالی کويا که بوايکی اصل سر قدرك مفتاحيدر * ماهيات ديو جمله اشيانك علم اللهده اولان صورتلريدرکه هنوز دخی علمدن عينه کلمدی * وماهياتك برآدی اعيان ثابته درو حقك علم ذاتنك عينيدر وانسان کاملك دخی اويله در وبر اعتبارله علم ذاتك آينه سيدر اول ماهياته جناب خدادن فيض اول ماهياتك حدذاتنده اولان

استعداد وقابليتنه كوره اولورا كر اعتقاد وغيرى احوالى هرنه
ولورسه عصيان وكفر وايمان وطاعة وانقياد اول ماهيات لسان
استعداديله قابليتنه كوره ازل آزالده حقده هرنكيم طلب ايلديسه
كا فيض اولنمشدر (مثلا) بغداى تخمنك استعدادى ينه بغداى
تورمكدر وآرپه نك آرپه وطارينك طارى بتورمكدر وقس على
هذا * مثلا اكر آرپه نك دلى اولسه واكنجيه اعتراض ايدوب
نى ىچون بغداى اتمك ديسه اكنجى جواب ويره ايديكيم سنك
استعدادك بوقدر چكدر * وآرپه تخمندن بغداى اونمق حماقتدر
بونجلايك هرنسنه نك ماهيتى وعين ثابتهسى ازلده حق تعالى نك
علم قديمنده نه حال ونه خاصيت اوزرينه بولنديسه ونه اسمك
مظهرى دوشديسه ظهوره كلدكده هربريسى كندينك ازلده كى
صفاتيله آشكار اولور علم الاهك آنده تأثيرى بوقدر ﴿ فالمدبرات
امرا ﴾ ماصدقنه عارف اولنلر بوسره واقفلردركه حد ذاتنده
اول معلوم نه حال اوزرينه ايسه علم الله اول وجه اوزرينه تعلق
ايدر مقتضاى صفات واسمادر ومعلومه تابع ديمكدن مراد بودر
(قضا) ديوجمله اشيانك علم الاهده نه وجهله ونه حالله بولنديسه
اجمالا اولوجهله حكم اولنمشدر (قدر) ديو استعدادى حسبيله
شيئا فشيئا بعده تفصيل اوزره عالم حس وشهادتده ظهور
بولمسيدر ينه ظهورينك زمانى اول شيئك استعدادى حسبيله
اقتضا ايدر (سؤال) معلوم اولديكه هر كشينك جميع احوالى
اكر ايمان واعتقاد واكر كفر واكر خيروشر نه زمانده ظهور
ايده جكى اوشيئك استعداديته وقابليتنه كوره لسان حاله حقدن
طلب ايتمسنه كوره ايمش جملهسى استعداد وقابليت ذاتيهسنه كوره
ايمش ديديكمز دخى حقك مخلوقيدر ومجعوليدر استعدادى دخى
ويرن حقدر ينه جبر اولمزمى (جواب) جمله محققين قتنده
استعداد مجعول ومخلوق دكلدر * زيرا كه ماهيات مجعوله اوليجق

اول ماهیاتك استعدادی وقابلیتی وجمله احوالی مجعول اولمق لازم
کلور * ماهیات صور علمیه یه دیرلرکه هنوز آنده خلق وجعل
یوقدر هر کسك عین ثابته سی نه اقتضا ایدرسه کندینك عین ثابته سنك
مجبوریدر سرقدر بویله اقتضا ایتمشدر * پس هرنسنه استعداد
منوط ومربوط ایدیکن بیلوب کندینك ماهیتی وعین ثابته سی
واستعدادی نوجهله ایسه تخالف ایتیوب وزائل اولیوب
کندیده شیئا فشیئا زمانی کلدکده ظهور ایده جکنی بیلسه ظهور
ایدر مکر کندینك استعدادی نقصان اوزره ایدیکنه الم چکه *
وینه حد ذاتنده هیچ جبر یوقدر * وجبر دخی ایکی قسمدر
بری مقبول بری مردوددر مقبول اولدرکه جمله اوامر الهیه یه
امتثال ومناهیدن اجتناب ایتدکدن صکره کندی ایچون برفعل
وبر قدرت اثبات ایتیوب جمله سنی حقدن بیله بویله اولورسه
مقبولدر * وبر جبر دخی بودرکه عبد جمله معاصی یه مرتکب
اولوب نه اوامره امتثال ونه معاصیدن اجتنابی اولیوب ینه
کندی مرتکب اولدیغی فساد وشری حقه اسناد ایلیکه ادب
ایتمیه بوجبر غایت مذمومدر * وبومقامده سؤال وجواب چوقدر
اهلنه معلومدر * برصوفی یه حق ظلمدن نجه خلاص ایتدك
دیمشلر ملکندن کندیدن غیری بر موجود قویمدم ظلم نجه
اولور وکیمه اولور دیو جواب ویرمش * بوقدر کلام بسدر *
انس بن مالك رضی الله عنه رسول الله صلی الله علیه وسلم
حضرتلرینك قپوسنده خادم ایدی روایت اولنورکه اون سنه
کیجه وکوندز یانلرندن آیرلمیوب خدمت ایلدم برکره ایشلدیکم
ایش ایچون نیچون ایشلمدك دیمدی * حضرت رسولك سرقدره
کمال اطلاعی اولدیغی چوندر حضرت شیخ اکبر نفخاتنده ایدرکه
حق تعالی بعض اسراری حین دعوته انبیاسندن ستر ایتمشدر
مثلا قدرسری کبی زیرا استعدادی کفره وفسقه اولانه دعوت

ده اتیمه جکنه وقوف حاصل اولیجق دعوت امر ندن عاجز
تخیر اولورامر دعوت تمام اولوب کفره ومنافقین ومؤمنین
صالحین ممتازاولدقدنصکره بیلدرمشدر دیو بیورمشدر (ثم انه
ق وقف مع العین الجامعة للاعتقادات کلها فیه فتخاف ایضا
یکون هذاالقدر الذی اعتقده احد مثل اعتقاد مقیدفی الرب
تخیل انه مع الرب وهو مع ظنه لامع الرب مع کونه بهذاالمثابة
ر تصریحه و اطلاقه وعدم تقییده لانه لوقیده باطلاق فلا یزال
خاف حتی یأتین الیقین) یعنی اندنصکره ا کر اول عارف طوره جق
ولورسه جمله اعتقاداتی جامع اولان عین ایله ینه خوف
ولنورکه اعتقادنی بومرتبه یه یتشدرمشکن بونك اعتقادی
ر اعتقادی (مقید فی الرب) مثللواوله * اولکیمسه ایسه تخیل
یلرکه رب مطلق ایله اوله حال بوکه کندی ظنی ایله در * یعنی
کندی تصورنده پیدا ایتدیکی ربی ایله در رب مطلق ایله دکلدرکه
ول رب الاربابدر * اول عارف تصریحده واطلاقده وعدم
قییده بومثابه یه یتشمشکن ینه رب مقیده عبادت خوفی واردر *
زیرا اطلاقله قید اولورسه ده خوفدن امین وخلاص اولنمز حتی
یقین کلینجه (والیقین هوالله) یعنی حق ظاهر اولنجه (فایده)
معلوم اولسونکه اهل یقینلر یقینی اوچ وجهله تقسیم ایتمشلردر *
بری علم الیقین بری عین الیقین وبری حق الیقین * اول علم الیقین
بلك * ایکنجی عین الیقین کورمك * اوچنجی حق الیقین المقدر
(مثلا) شجاعت وارایدیکن بلك علم الیقین * آخرك شجاعتنی
کورمك عین الیقین * شجاعت کندیدن صادر اولمق حق الیقین در
معرفة الله دخی بواسلوب اوزرینه در فهم ایدن ایدر * لکن
بوموضعده برمقدمه بیانی لازمدرکه اول حقیقت جامعه نك اطلاقی
وتقییدی نوجهله در و نوجهله مطلق اعتقاد اولنمق کرکدرکه
خوفدن خلاص اولنوب یقینلك حاصل اوله (مقدمه) معلوم

اولسونكه اول حقيقت جامعه كه حضرت شيخ ذكر ايلدى
چوق اسمله مسمادر بعض عارفين عشق ايله تعبير ايتدى شيخ
عراقى كبى واكا تابع اولنلر وبعضلر قوة ازلى ونطق ايله تعبير
ايتديلر * شيخ محيى الدين عربى وشيخ صدرالدين قنوى كبى
جمله سنك مرادى برذات وبر حقيقتدر

﴿ بيت ﴾

عباداتنا شتى وحسنك واحد * وكل الى ذاك الجمال يشير

لسان عربيده وجود تركيده وارلق فارسيده هستى در *
حقيقتده جمله دن منزهدر * انجق تفهيم ايچون وجود وعشق
ونور ونفس رحمن ديرلر مراد برذاتك اسميدر * وهو الحق
وجود مطلق تعبير ايدنلر كه مطلقدن مراد تقييددر واطلاقدن
واطلاقله تقييدك جمعندن * بوجمله دن وتنزيهدن مطلق اعتبار
ايتمشلردر * حتى تنزيهدن دخى تنزيه ايتمشلردر * حتى قيدنده
دخى تنزيه كركدر ديمشلردر انجق ذوقه راجعدر بو تقديرجه
بر ذات شريف ملاحظه اولنوركه اوسع ومحيط اوله جميع مراتبى
يعنى بوذكر اولنان مراتبك هم عينى اوله هم ينه منزه اوله *
بوتقديرجه هم مقيد وهم مطلق وهم جامع وهم منزه اولور
اطلاق حسبيله كمال عزت واستغنا ايله متعزز ومستغنى اولوب
اكا نه ناز ونه نياز ايرشور (ان الله لغنى عن العالمين) (كان الله
ولم يكن معه شئ) (سبحان ربك رب العزة عما يصفون)
بومعنايه اشارتدر وبو مقامده نه اسم ونه رسم ونه نعمت ونه
صفات جمله دن منزه ومبرا وعارى اعتبار اولنور وجمله
مراتبنده سير وجلوه كر اولان ينه كندى اولوب وهر مراتبك
عينى اولوب جمله يى جامع اولديغى اعتبارله هر اسمله مسما
وهر رسمله مرسوم ونعت وصفاتله منعوت وموصوف اولور
جمله مراتبه تنزل ايدر اكا تنزل دخى عين كمالدر * نتكيم

حدیث قدسیده بیوررلر ﴿ مرضت لم تعدنی وجعت لم تطعمنی ﴾ یعنی حسته اولدم صوره کلمدك و آج اولدم طعاملمندرمدك بیورر * حتی صفات وتنزلات ومراتبدن اضدادی قبول ایدرا کاضدد کلدر برصفت یوقدرکه ضدیله دخی موصوف اولمیه یومعنایی اخص خواص بیلورعارفیندن انجق بومقدار تنبیه کفایت ایدر ﴿ هو الاول والاخر والظاهر والباطن وهو بکل شئ علیم ﴾ پس اطلاق وتقیید نوجهله ایدوکی مهما امکن بیان اولندیسه معلوم اولا که اکر اطلاقله قید اولنورسه اولدخی تقیید کبی اولور حقك جمله مراتبی محیط اولوب ﴿ فاینما تولوا فثم وجه الله ﴾ مقتضاسنجه هرمرتبه ده یوزی وارایکن بریوزه ایمان کتوروب غیری یوزی انکار ایتمکله حق اورتمش اولوب کفره نسبت ایتمش اولور * مثلا بوته عبادت ایدن تخصیص وتقیید ایدوب غیری یی انکار ایتدیکیچون کفره نسبت اولنور * اکرمسلم جمله مظاهردن برمظهرده حقك وارلغنی انکار ایدرسه شرع اکامسلمان دیمز

﴿ بیت ﴾

* کفر باطل حق مطلق رابخود پوشیده است *

* کفر حق خود را بحق پوشیده است *

ای پسر بومعنی ﴿ وقضی ربك الاتعبدوا الاایاه ﴾ مضمون شریفنه واقف اولانه معلومدر ﴿ بیت ﴾

* جهانرابلندی وپستی توبی * ندانم چه هرجای هستی توبی *

پس حقیقت اطلاقه واقف اولانه عارف بالله وولی الله واهل الله دیرلر نتکیم بیورر ﴿ الا ان اولیاء الله لاخوف علیهم ولاهم یحزنون ﴾ زمره سنه داخل اولوب خوف وخطردن خلاص اولورلر * اللهم ارزقنا * وینه حضرت شیخ بیورر ﴿ وهذا نهایة العارفین برب الارباب ﴾ رب الاربابه عارف اولنلرك نهایی بودرکه حق مطلقه عبادت ایدرلر مقیده عبادت ایدنلر کندی

تصورنده پیدا ایتدیکی معبوده اعتقاد وعبادت ایتمش اولور آنلر
ارباب متفرقوندرکه ﴿ ارباب متفرقون خیراماللہ الواحدالقهار ﴾
یعنی متفرقلرمی خیرلیدر یوخسه واحدقهار اولان اللهمی خیرلیدر
ای نعم واحد قهار اولان الله خیرلیدر ملکنده کندیدن غیری
کمسه یوقدرکه سؤالنه جواب ویره سؤالنی رد کندی ایدروجوابن
کندی ویرر ﴿ حقیقت ﴾ بوندهایما واشارة واردرکه اول واحد
قهارالله بربندهسنه صفة قهارایله تجلی ایلسه آنك نظرنده جمله
اشیا هلاك اولوب ﴿ کل شیٔ هالك الاوجهه ﴾ ﴿ وکل من علیها
فان ویبقی وجه ربك ذوالجلال والاکرام ﴾ مصداقنجه بوکون
بوننده نقدا اولوب موت ارادیله اولوب حقدنغیری جمله اشیانك
هلاکنی کوروب کندی دخی هلاك ویوق اولوب فناء کلی ایله
فنافی الله حاصل اولوب جمال حقدنغیری برشی قالمیوب نیجه زمان
شویله فانی قاله اول جذبهٔ اعلاده که نه زمان ونه مکان قاله ونه فلك
ونه ملك اوله اول واحد وقهارالله کندویه ﴿ لمن الملك الیوم ﴾
دیوخطاب ایدوب وغیری جواب ویرر کمسه اولمیوب بنه عظمتله
﴿ لله الواحد القهار ﴾ دیوجواب ویره عارف بالکلیه محوه واروب
هلاك اولمش وکتمشکن جناب حق کندی وارلغنده یکی وارلق
وحیات ویروب ﴿ صبغة الله ﴾ ایله مصبوغ اولوب ظاهرنده وباطننده
اولان جمله اوصافی تبدیل اولوب ﴿ یوم تبد الارض غیرالارض
والسموات وبرزوا لله الواحدالقهار ﴾ پس اکاحقانی کوزوقولاق
ولسان ویروب سؤال وجواب بعده بیله واکلایه وایشیده کندیلکسز
محودن صحوه کلدیکی زمانده اما اول تجلی حالنده نه علم ونه معرفت
ونه شعورله موصوفدر محو مطلقدر صحوه کلدیکنده اکلار
وبیلور وبو آیة کریمه نقد اولنور اما لسانه کتورمکه اذن یوقدر
دلسز وکوکلسز اوقورلر وقولقسز ایشدرلر علم الیقین دکلدر
عین الیقین وحق الیقین در پس بودائره یه رسیده اولیجق خوف

رجادن خلاص اولنور هو الملهم اوالمرشد الهادى وينه حضرت شيخ بيورر ﴿ ثم از اهل الكشف لهم اطلاع على جميع المذاهب والملك والمقامات فى الله وفى الكون اطلاعاً تاماً لايجهلون منه شيئاً مما ظهر فما يقال فى الله اوفى الكون الاويعلم صاحب الكشف التام من اين يأخذها ويقيم عذر القائل بها ولايجعله عبثاً لان الله تعالى لايقدر ماعنده عبثاً وذلك لعلمه باسمائه كلها وآتاه جوامع الكلم فيحفظه ﴾ يعنى اهل كشفك اطلاعى واردر جميع مذاهب وملك مقاماته كرك مقامات الهيه اولسون كرك كونيه اولسون اطلاعى واردر هيچ برشيئه جاهل دكلدر جمله يه علمى محيطدر * پس الله تعالى حقنده وياكون حقنده برسوز سويلنمز الا كشف تام صاحبى آنى سويلين نه مرتبه دن ونه مقامدن سويلمشدر واخذ ايتمشدر بيلور وسويلينى دخى معذور كورر وعبث كورمز زيرا بيلوركه حق تعالى عبث نسنه يراتمشدر عارفك بويله اولدينى حق تعالى نك جمله اسماسنه عالمى اولدينى چوندر بيلوركه جمله مقامات ومراتب اسمانك اقتضاسيدر وجمله اشيا مظاهر اسمادر واسمانك اول مظاهرك يوزنده ظهورى اول مظاهردن استعداد وقابليتنه كوره در اول عارفه حق تعالى جوامع اسما اعطا ايتمشدركه جمله يه جامعدر دائره سى واسع ومحيطدر حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم بيورر ﴿ اول ما اوتيت جوامع الكلم ﴾ بو عارف دخى وارث نبى اميدر حقيقت محمديه يه واصل اولمشدر

فافهم انشاء الله تعالى وينه حضرت شيخ بيورمشدر ﴿ ان لفظة هو اذا قاله صاحب الكمال كان هو ولم يكن عنده قوله هو فاعلم ذلك فانه من اسرار المعرفة بالله فلا يشعر به كل احد ولا ينتبه عليه احد غيره وضنة من اهل الله اوخوفاً لما يتعلق به من الخطر لما يظهر فيه من تكوين الله عنده لفظة هو من العبد اذا كان يقول لها على لسان عبده ﴾ يعنى هو لفظنى قين صاحب الكمال ديسه

کندی هو اولور ودخی هودیدیکی زمانده کندی بولنمز بونی بلمک
بو معرفة الله اسرارندندر هر کسه بونی بیلمز واکا اهل اللهدر
بر کسه تنبیه واشارة دخی اتمشدر یاغیرتندن ایچون ویا خوفدن ک
بونه خطر تعلق ایدر * زیرا بونده عبددن تکوین الله ظاهر اولور
هو دیدوکی زمانده زیرا اولوقتده آنی عبدنك لساندن سویلین
الله تعالی در تحت اللفظ معناسی بودر لکن بومقامده تحقیق کلام
وتبیین مرام بودرکه فخر صاحب کمال هودیسه هودیدیکی زمانده
کندی وارلغنی بالکلیه افنا ایدوب ﴿ موتوا قبل ان تموتوا ﴾
مقتضاسنجه موت ارادی ایله اولوب طاهرا وباطنا وجودندن اثر
قومیوب بیسروپا کندوبی دریای هویه صالوب غرق ومحو اولوب
نام ونشانی قالمز پس کندی هو اولور چون قطره دریایه
دوشدی عین دریا اولدی دریای هودن مراد دریای وحدتدر
وعشقدر ووجود مطلقدر ودریای نوردر حضرت رسول الله
صلی الله علیه وسلم بزلری ارشاد ایچون دائما دعاسنده اللهم
اجعلنی نورا دیو بیوررلردی یعنی یارب بنی نور ایله دیرلردی
آنلر خود نوردر تعلیم ایچون بیوررلردی پس کندوبی هویه
ویرن عین نور اولور ﴿ بیت ﴾ وارلغی حقه ویرن وارلق
حقك اولسون همین سن چق آرادن قلان یار اوله
اولاسین امین بیورلمشدر وارلغی هویه ویرن عین هو
اولمق عجبیدرکه برکسه اولوسی نمکساره دوشسه عین نمك
اولور وپاك اولور پس موت ارادیله اولوب هو نمکسارنه کندوبی
براقنلر هو اولوب ونوراولوب طیب وطاهر اولسهلر بعیداولمز
هودیمك ترکجه اول کسه دیمکدر اما مراد حقك ذاتیدر یعنی
جمله وارلق حقك وبندن اولان وارلق دخی حقکدر دیوملاحظه
ایدوب جمله وارلغی وکندوبی ذات دریاسنه صالوب هیچ ذاتدن
غیری نسنه قالمق کرکدر پس هو اسمنه مداوم اولان هودن

مراد مسما ایدوکن بیلمك کرکدرکه هو دیدوکی زمانده نه اسم ونه رسم ونه زمان ونه مکان ونه نشان قومیوب ذات هوده یعنی مسماده جمله وارلغی وکندویی افنا ایدوب عبدك لسانده هودیین ینه کندی هواولمق کرکدر .

(بیت)

* اول واخر نه کیم وار هو ایمش *

* باطن وظاهر نه کیم وار هو ایمش *

بومعنی حاصل اولدقدنصکره عبدکرك هودیسون کرك انا وکرك نحن کرك هم کرك انتم مراد ذات هـو اولور حضرت شیخ بیورر عارفلر بو معنایی اشارة ایتمکلری لازم کلدیکی ایچوندر خطر بودرکه عبد حقی تکوین ایتمش اولور هو دیدیکی حینده تکوین خلق وضع الفاظ مرادفه در بونك تحقیقی بودرکه هودیین کمسه اکر مرشد کامله یتشوب کامل اولمش دکل ایسه * یعنی مرشد النده ن که ساقیٔ حقیقیدر نوش جام عشق ایدوب فنافی الله حاصل ایتمش دکل ایسه هودیدیکی زمانده کندی ظنی وتصوری اوزره واعتقاد وتقییدی اوزره حقی تخیل وتصور ایدر چون اطلاقه یتشمشدر کندی تصورینه کوره حق مقید ومحدود پیدا ایدر کندی تکوین وایجاد ایتمش اولور * وکندی پیدا ایتدیکی خالقه پرستش ایتمش اولور * اکرچه (اناعند ظن عبدی بی) فحواسنجه حقك آنده دخی بر یوزی واردر * لکن عبدك تکوینیله ظننه کوره ظهور ایدوب یوز کوسترر زیرا برمقید یوقدرکه مطلقك انده بر یوزی اولمیه * وبرمطلق یوقدرکه مقید اول مطلقك بر یوزی اولمیه (پس) بلکه بو جمله ده تکوین وایجاد ایدن کندویی ینه کندیدر * لکن عبدك اعتقادینه کوره در (پس) بومعبود مقیددر معبود مطلق دکلدر خطر لازم کلور دیدیکی بودر کمال بودرکه اول عبدهو دیدیکی

زمانده بالكليه وارتفعدن محو وفانى ومنسلخ اولوب بر اعتقاد مخصوص وظن مخصوص وقيد مخصوص ايله كندويى قيدايتيوب وجها من الوجوه تخصيص وتقييد ايتمك كركدركه اله مطلقه ورب الارباب پرستش وعبادت ايتمش اوله والا كنديدنك تكوين ايلديكى معبوده عبادت ايتمش اولور ﴿ اقريت من اتخذالهه هواه ﴾ آيتنه ماصدق اولمش اولوب خطر لازم كلور ﴿ مقاله فى التكوين ﴾ امدى معلوم اولا كه كامل اولدركه كنديدنك انفاسنه مزاقه ايليوب پاسبان اولوب كوكل خزينه سنك قپوسنده اوتوروب حقك كتبخانه سنه كرمكه حقدن غيرى افكاره يول ويرميه ﴿ الطرق الى الله بعدد انفاس الخلايق ﴾ مقتضاسنجه بهر نفسده حقه يول وار هر نفسى بالذات آلوب وينه حقدن آلوب وينه حقه ويرمكدر معلوم اولا كه قحن انساندن نفس چقسه حد ذاتنده هيولانى اولوب بيرنك ايكن عبدك اعتقادى و عملى و فكرى نه ايسه نفس اول رنكه بويانوب واول لباسله لباسلنوب چقار ﴿ پس ﴾ امدى دل خانه سنى حفظ ايلمك لازمدر حقك رضاسنه مخالف اولان خواطردن زيرا عبدك قلبى حقك خزينه سى وكتبخانه سيدر و انسان خزينه داريدر افكار رديه يعنى حقك فكرندن غيرى فكرلر اوغرى و خرامىدر كوكله كرمكه يول ويرمك كركدر تكيم حديث شريفده بيورور ﴿ قلب المؤمن بيت الله وقلب المؤمن عرش الله وقلب المؤمن خزائن الله وقلب المؤمن مرآت الله ﴾ پس اهمال ايدوب حقك خزينه سنى حرامىلره نهب وغارت ايتديررسه حالى مشكل اولور زيرا خائن اولمش اولور ﴿ ان الله لايحب الخائنين ﴾

﴿ بيت ﴾

* كوكلده يانجق حقك چراغى * كسيلور اوغرينك آندن اياغى *
واهل مراقبه قتنده خواطر اهل ظاهر دخى ظاهرا جريان ايدن

افعال واقوال كيدر اهل مراقبه حقك رضاسنه مخالف اولان خواطردن مسؤللردر ﴿ من دق دق عليه حسنات الابرار سيئات المقربين ﴾ بيورلمشدر حقيقتده الله تعالى وتقدس كندى فكرندن غيرى بنده‌سنك كوكلنه كلمكه رضاسى يوقدر زيرا كيم كندى اويدر تنكيم حديث شريفده مرويدركه بر كمسه حق افكارندن غيرى ماسوى الله فكرينه يولويرسه كعبة اللهى بت ايله طولمش كبى وتخانه ايتمش كبى اولور اكرچه قلبده اول خواطرى خلق ايلين الله تعاليدر لكن غفلت اولديغيچون سؤال ايدر عبد دفع ايتيوب حق فكرينه تبديل ايتيوب مصر اولورسه سؤال اولنور وبونك تفصيلى بودركه حق سبحانه وتعالى ﴿ كل يوم هو فى شأن ﴾ فحواسنجه دائما وابدا تجلى اوزره‌در اول تجليدن امر حق ظاهر اولوب وعبادالله اوزره نازل اولوب وعباداللهك كوكلنى زيارته كلمك اوزره‌در اول امر حق مسافر غيبيدر وحضور حقدن سير وسفر ايدوب بى لون ورنك عبد مؤمنك قلبنه نزول ايلدكده اكر عبد غافل اولميوب حق ايله ايسه اول مسافر غيبى اولان امر حق كوكلده اولان حقه ملاقى اولوب تنكيم حديث قدسيده بيورمشدر ﴿ ما وسعنى ارضى ولاسمائى ووسعنى قلب المؤمن ﴾ بوحديث قدسينك معناسنى تفسيرده بعض عاشق بيورمشدر

﴿ بيت ﴾

* حقه لؤلؤى لالادر كوكل * مظهر اسم و مسمادر كوكل *
* شهپر سيمرغ عنقادر كوكل * نقد ذات حق تعالى در كوكل *

پس * امر ربنك اجتماعندن بر صورت حسنهٔ قدسيه حاصل اولوب بى كم وكيف ينه حقه رجوع ايدوب واصل حق اولور ﴿ منه بدأ واليه يعود ﴾ ارواح يولندن دكل بلكه نزول منزه ايله نازل اولوب وينه عروج منزه ايله عروج ايدر اكا نه‌ملك

مطلع اولور و به فلك انجق بر نور مزه كوررلر ماعداسنى بيلمزلر
پس * كوكل ذكر وفكر حقده اولورسه اول عبد اول مسافر
غيبى نك رعايتن ايدوب حقنى ادا ايتمش اولور اكر امر حق قلب
عبده نازل اولدقده حقه ملاقى اولميوب بلكه ملكه ملاقى اولورسه
اجتماعندن برصورت ملكيه حاصل اولوب ارواح عروجاتديكى
يولدن عروج ايدوب سدره يه دكين طيران ايدوب آنده قرار ايدر
﴿ واكر ﴾ اول امر حق نازل اولدقده صدور انسانيده شيطانه
ملاقى اولورسه يينه برصورت روحانية ناريه حاصل اولوب برسياه
قوش صورتنده معارج شيطانيه دن فلك قمر آلتنه دكين عروج
ايدر آندن يوقارو بول يوقدر قيامته دكين آنده قرار ايدر *
واكر قلبنده نفسه ملاقى اولورسه برصورت نفيسه حاصل اولوب
طير حسن صورتنده عروج ايدوب جنته منتهى اولور صورتك
مزاجه مناسب نعمت نازل اولوب متنعم اولور تاصاحبى كلنجه
﴿ وبونلرك اشترا كندن درلو درلو صورتلر بيدا اولور تفصيله
حاجت دكلدر ﴾ انجق انسان حدذاتنده بركارخانهٔ الهى اولوب
ودائما اول ذات پاك تجلى ايدوب وامر حق نازل اولوب بيرنك وبى
كيف ايكن آنى انسان رنكنه برابر ايدوب كندى اعتقادينه وعملنه
وظننه كوره كونا كون ولونا لون صورتلر ايجاد وتكوين ايدوكن
بيان ايتمكدر وانسان كامل هرحالده غافل اولميوب امر حق نيچه
بى كم وبى كيف وبيرنك نازل اولديسه يينه بيكم وبى كيف وبى رنك
ملاقى اولوب حقوقنه رعايت ايدوب بيرنك كوندرمكدر * پس انسانك
ظاهر وباطننده اولان افعال وافكار واعتقاداتى وحركات وتصو-
راتى وانفاسى برذرهٔ زائل دكلدر نيك وبد قابليت واستعدادينه
كوره درلو درلو لباسلر وصورتلرله ظاهر اولسه كركدر آخرتده
صاحبى معتنم ويا ملتذذ اولوب ويا خود معذب ومتألم اولسه كركدر
بونده حالى آنده اشكاره اولور ﴿ فمن يعمل مثقال ذرة خيرا يره

ومن يعمل مثقال ذرة شرايره) * وينه حضرت بيورر قدس سره العزيز (وقد ورد فى الخبر خلق الحق سبحانه وتعالى نفسه فردته العقول كلها لعدم فهمها من ذلك فهو لفظ شتع ومعنى الى بديع وماشعرت بان كل صاحب مقالت فى الله تصور فى نفسه ثم عبده وهو الله لاغيره وما خلقته فى هذا المحل الا هو الله خالق كل شئ) يعنى حديث شريفده وارد اولدى حق تعالى كندى نفسنى خلق ايتدى (پس) بونى عقول رد ايلديكى ادراكنده قاصر اولديغچوندر * يعنى بونى عقل معاش كه عقل جزئيدر ادراك ايده من بونى فهم ايتمك عقل معاد كركدر * ودخى كندوبى خلق ايدر ديمك ظاهرا قبيح كورينور اما من حيث المعنى فى الحقيقه بديعدر اوزكه طرفه معنادر اول عقول كه انكار ايدر فهم ايتديكه هركيم حق تعالى حقنده سوز سويلركندى نفسنده حقى بر صورت تصور ايتمشدر ديمده عبادت ايدرسه اول تصور ايدوب عبادت ايتديكى خود الله تعالى در غيرى دكلدر كه عبدك تصورينه واعتقادينه وظننه كوره قلب آينه سنده يوز كوسترمشدر (پس) بومحلده عبدك تصورينه كوره ظهور ايدن حقى خلق ايتمدى * الا اول حق مطلق پس كندى كندوبى خلق ايتمش اولور هرشئ خالق الله تعالى در آندن غيرى خالق يوقدر (پس) اول عبدك اعتقادينه كوره ظهور ايدن دخى جملهٔ اشيادندر * پس * آنى دخى حق خلق ايتمشدر * تحت اللفظ معناسى بودر * (معلوم اولسونكه) خلق * وجعل * وايجاد وصنع * وتكوين * بومحلده جمله سى برمعنايه در * مراد ظهور وجلا واظهار واستجلادر (پس) حق كندوبى خلق ايدر ديمكدن مراد تصور ايدن عبدك تصورينه وظننه كوره كندوبى اظهار ايدر ديمكدر * معلوم اولسونكه بركسه كندى كندوبى شويله بلامرآت مشاهده ايتمك وكورمك وبيلمك وار لكن مرآته كندو كندوبى كورمكده بشقه صفا واردر

آنکچون حق بو عالمی وبو آدمی خلق ایدوب کندویه آینه ایلدی * لکن مرآت عالمده کندینك عکسنی ومرآت آدمده عینی کورروتماشا ایدر آدمدن مرادانساندر عالمی و آدمی خلق ایدوب کندویه مرآت اتدی دیمکدن مراد کندوبی مرآت صورتنده اظهارایدوب وینه جمال باکمالنی اول مرآتده کندویه عرض ایدوب وبریوزدن ناظراولوب وکندینك حسنی کوروب عاشق وحیران اولوب ونیازاوزره اولوب وبر یوزدن معشوق اولوب ناز وشیوه اوزره اولوب کندی حسنی کندویه عرض وجلوه کراولدی دیمکدر * وبوتجلیده رائی ومرئی رؤیت ومرآت شیٔ واحددر * وبوانسان کامل بر آینهٔ مجلاومصیقل ومطلقدرکه اول جمال مطلق کندی کندوبی بلاتقیید مشاهده ایدر انسان کاملك آینه‌سی حقك تجلیسنه کوره‌در غیریده تجلی عبدك ظننه وقبولنه واعتقادینه کوره‌در والله یقول الحق وهو یهدی السبیل ﴿ خاتمه ﴾ وحضرت شیخ قدس سره العزیز فصوصنك آخرنده مذکوراته مناسب کلمات ایراد ایدوب فصوصك آخرنی ختامه مسك فحواسنجه بوکلمات ایله ختم ایدوب بیورمشلردرکه ﴿ والله المعتقد مصنوع للناظر فیه فهوصفة فثناؤه علی ما اعتقد ثناؤه علی نفسه ولهذا بذم معتقد غیره ولوانصف لم یکن له ذلك الاان صاحب هذا المعبود جاهل بلاشك فی ذلك لاعتراضه علی غیره الخلاف ما اعتقده فی الله تعالی اذلوعرف ماقال الجنید رحمه الله تعالی لون الماءلون انائه لم لکل ذی اعتقاد ما اعتقده فی کل صورة و کل معتقد فهو ظان لیس بعالم فلذلك قال الله تعالی انا عند ظن عبدی بی ای لا اظهرله الافی صورة معتقده فان شاء اطلق وان شاء قید قاله المعتقدین تأخذه الحدود وهو الاله الذی وسعه قلب عبده فان إلا له المطلق لایسعه بشیٔ لانه عین الاشیاء ولاشیٔ غیره لایقال فیه یسع نفسه ولایسعها فافهم ﴾ یعنی اله

معتقد اکا ناظر اولوب اعتقاد ایدن عبدك کندینك مصنوعیدر *
ایاین اکا ثنایی کندی ثناسیدر انکچوندرکه غیرنك اعتقادنی
ذم ایدر اکر انصافی اولسه اویله ایلزدی الا اول معبودخاص
صاحبی جاهلدر شکسز غیرینك معتقدنی ذم ایدوب واعتراضی
انکچون ایدر کندی اعتقادینك خلافی کورندیکیچون غیریلرك
معبودی حقنده اولان اعتقادلرینه معارضه وانکار ایدر * اکر
شیخ جنید بغدادی حضرتلرینك لون الماء لون انائه یعنی صویك
رنکی ظرفنه کوره اولور دیمکدر پس بونی بویله‌جه بیان هیچ
معارضه ایتیوب هرصاحب اعتقادك اعتقادنی ینه صاحبنه تسلیم
ایدوب وعارف اولوب حق تعالی حضرتلرینی هرصورته کوره
بیله ایدی (پس) اول معبود خاص صاحبی ظن صاحبیدر عالم
وعارف دکلدر * انکچون الله تعالی انا عندظن عبدی بی بیوردی
* یعنی بن قوله ظاهر اولم الا اعتقاد ایتدیکی صورتده ظاهر
اولورم استرسه اطلاق اتسون و استرسه تقیید اتسون * اله
معتقدات مقیددر محدوددر حد وحصره کلور وعبدك قلبنه صغن
اله اولدر یعنی حقك بر یوزیدر بشقه اله دیمك دکلدر * واما
اله مطلق جل جلاله ولا اله غیره هیچ برنسنه‌یه صیغمز کوکله
دخی صیغمز * نیچه صیغرکه جمله اشیانك عینیدر وکندیدن
غیری برشئ یوقدر وکوکلك دخی عینیدر (پس) کندی کندی
وجودینه صیغر وصیغمز دیمك جائز اولمز بونی اکا کوره فکر
وفهم ایله (تمثیل) پس بومقامده برتمثیل بیان اولنسونکه
بو مذکوراتك فهمی آسان اوله * معلوم اولسونکه برمحبوبك
حسنه نظر اولنسه آنك اطرافنه نیچه یوز بیك آینه وضع
اولنسه اول برمحبوب نیچه یوز بیك کورونور نفسنده برمحبوب
وبر یوز ایکن اول آینه‌لرك قابلیتنه واستعدادینه کوره کیمنده
مجلا وکیمنده مکدر وکیمنده مستقیم وکیمنده معوج کوستر

(پس) برکمسه محبوبك انجق بر آیینه‌ده اولان یوزنی کوروب غیرنی انکار ایلسه عارف اولمامش اولور عارف اولان جمله‌یه اقرار ایدر هرقنغی آیینه‌ده کورسه آیینه ایله بلکه آیینه‌سز دخی کورور

﴿ بیت ﴾

* نیجه یوز بیك کوز کورن برصورت ایمش آشکار *
* کندی حسننه ینه کندی ایمش طلبکار *

بومثالده تفصیل لازم دکلدر عارف نقدر ملاحظه ایلسه وذوق ایلسه کتورور (تمثیل آخر) وبر مثال دخی بیان اولنسونکه برکمسه شمسك ضیاسنی کورمش اولسه و بر قراکلق خانه‌ده اولسه وناکاه اول خانه‌نك باطننه رنکارنك کونا کون جاملرله بر پنجره آچسه‌لر چون صباح اولوب آفتاب طلوع ایدوب اول جاملره ضیاسی طوقندقجه نیجه الوان رنکلر آشکار اولسه اول رنکلری ضیانك صنوب آفتابك ضیاسی یشیلدر و یا قزلدر بر درلو اعتقاددده اولور * اما عارف حقیقت حالنی بیلور لون الماء لون انائه پس جمله اشیایه ضیا ویرن حقك نوریدر نتکیم حضرت قرآنده بیورر (لله نورالسموات والارض) * پس عارف قتنده ایکی جهان آیینه‌سندن کورینن بر یوزدر * لکن بعض عارف مارأیت شیئاً الاورؤیة الله بعده وبعض عارف مارأیت شیئاً الارأیت الله فیه * وبعض الاقبله دیر وبعض الاالله دیر وبعض عارف لایری الله الا الله دیر وبویش طور بوآفاقده اولاندر * وعارف کامل بویش طورك جمله‌سن کوروب جامع اولدقدنصکره بش طوردخی نفسنده کورر تفصیلی بومحله مناسب دکلدر بلکه کشفی حرامدر مراد ایدن انسان کاملك اتکنه یاپشوب آندن طلب ایلسون زیرا من لم یذق لم یعرف در تحریراولنز *

والسلام هوالمعین * * تم بعونه تعالی *

مطبعه‌مز طرفندن طبع ایدیلوب تحتنده کائن (اخوت) نامیله کشاد ایدیلان کتبخانه‌ده موجود کتب نفیسه وآثار سالفهٔ مرغوبه‌دن بعضیلرینك اسامیسیدر :

احیاء اثار نفیسه

بیك ایکیوز حدیث شریف

قاضی ابوعبدالله محمدبن سلامه بن جعفر القضاعی حضرتلرینك الهیات ، حکمیات ، اخلاقیات ایله وصایا ومواعظ واداب معاشرت وبومثللو محاسن ومعالی‌یه متعلق احادیث نبویه‌دن متشکل وبحق جوامع الحکم شتایش جلیلنه شایان بولنان اثر عالینك اله کچن نسخهٔ نفیسه‌سندن استنساخ وتمثیل ایدلمشدر . آخر کتاب : صلی‌الله علیه وسلم افندمز حضرتلرندن مروی اولان دعاء مأثوره ایله مزیندر . فیئاتی ۳ غروشدر

روض ورد

اسماء حسناء الهینك نظماً شرحی وخواصنی واسامیٔ اهل بدر ایله متبرکات سائرهٔ نافعه‌یی حاوی براثر مبارکدر . مشام جانه اشمام شمهٔ ورد حقیقت ایتدیکی جهتله « کل باغچه‌سی » دیمك اولان (روض ورد) ترکینك دلالت ایلدیکی ۱۲۱۶ سنه‌سی تاریخنده فحول علمای بنامدن سابقا ضربخانهٔ عامره ناظری احمد شاکر افندی حضرتلری طرفندن تألیف ایدلمشدر .

مشـارالیه اخیراً زمان سلطان سلیم خان ثالثده احراز وزارت ایتمشـدر . مطالعه‌سی اهل توحیده توصیه اولنور . فیئاتی ۳ غروشدر .

اصول حدیثدن

نخبة الفکر — وترجمه‌سی

کبار محدثین ومشاهیر فقهادن حافظ شهاب الدین احمد بن علی حجر العسقلانی حضرتلرینـك جمله مؤلفات برکزیده‌لریدر . فیئاتی ۱۰۰ پاره‌در

ترجمهٔ لوامع

لمولانا نعمة الله قدس سره

قطب الربانی وغوث الصمدانی نعمة الله بن ولی الحسینی ، المشتهر بامیر « قمی » حضرتلرینك اون برلمعه وبرخاتمه‌اوزرینه ترتیب اولنمش براثر نفیسیدر . مطالعه سی بالجمله اهل توحیده وخاصة ارباب طریقه‌توصیه اولنور . فیئاتی ۱۰۰ پاره‌در

نخبة الفکر شرحی — علی القاری

کبار محدثین ومشاهیر فقهادن حافظ شهاب الدین احمد بن علی بن حجر العسقلانی حضرتلرینك اثر تألیفلری اولان اصول حدیثدن (نخبة الفکر فی مصطلح اهل الاثر) نام اثر نفیسك ترجمه‌سی مقدمجه طبع ونشر اولندیغی کبی تعقیباً وترتیبی التزاماً طبعنه

ابتدار ايدلمش اولان (على القارى) حضرتلرينك مؤلفات مرغوبه و بركزيده‌لرندن (شرح الشرح) ينك يعنى (شرح نخبة الفكر فى مصطلحات اهل الأثر) نام كتاب مستطابك دخى اكمال ايدلمش اولديغى ارباب وعرفانه تبشير وانباء اولنور . فيئاتى ١٢ غروشدر .

تركجه

قصيدهٔ برده شرحى

انافس آثار مباكهٔ اسلاميه‌دن اولان قصيدهٔ شريفهٔ برده اشبو كتاب جليله‌ده شووجه ايله شرح ايدلمشدر

اولا : قصيدهٔ شريفه‌نك ابيات مباركه‌سى، ثانياً كلمه، بكلمه احوال اعرابيه‌سى، ثالثاً تركجه معانى شريفه‌سى، رابعاً بربيت فارسى، خامساً ينه بربيت تركى ايله على وجه التنظير ترجمه‌لرى يازلمشدركه، شمدى يه قدر تأليف وتمثيل اولنان شرحلرك كافه‌سنه من كل الوجوه مرجحدر . جوامع شريفه ومدارس اسلاميه‌ده قصيدهٔ برده تدريس وياتدرس ايدن مدرسين كرامه تدريس وتقرير‌ده، طلبهٔ محترمه‌يه‌ده تدرس وتفهمده پك بيوك تسهيلاتى وسائر ارباب مطالعه ومنتسبين محترمهٔ طرق عليه‌ايچون‌ده بالوجوده استفادات واستفاضاتى مستلزم براثر بديع ونافعدر . فيئاتى ٥ غروشدر

تركجه

قصيدهٔ منفرجه شرحى

— الحكمة المندرجه فى شرح المنفرجه —

(ابن نحوى) نامیله شهرتشعار ابوالفضل يوسف بن محمد بن يوسف

النورزی حضرتلرینك اثر خامهٔ عرفانی ، زادهٔ عشق وجدانیدر (اسم اعظم) سبحانی یی ده مشتمل اولمق جهتیله (شیخ تاج الدین السبکی) کبی بر مرد کامل الیهك (فرج بعد الشدة) تسمیه سیله ده قدر کزین معنویسی اظهار و تصدیق بیورلمش و مداومین تلاوتجه برچوق خواص معنویه وعالیه سی تجربه ایدلمشدر .

لایعدشروح عربیه سی موجوداولوب اسانمزدشارح شهیرمثنوی شیخ اسماعیل حقی آنقروی حضرتلری کبی علوم ظاهر وباطنه ده مرتبهٔ علویه لری محتاج ایضاح اولمایان برعارف کامل ، برفاضل متبحر طرفندن ترجمه وشرح ایدلمسی اترك قیمت ومبروکیتنك باشقه جه برهانیدر . فیئاتی ٥ غروشدر .

تاریخ طبری ، و آلتی پارمق

نام دیکر تاریخ الامم والملوك ومعراج نبوت محمدی ترجمه سی دلائل نبوت احمدی کتابلرینك ایکیسی بر آراده یعنی طبری درونده و آلتی پارمق کناره اولمق اوزره بر مدتدنبرو (اخوت) مطبعه سنده طبع اولنیوردی بحوله تعالی بو کره رسیدهٔ حس ختام اولغله پك اهون اوله رق اوچ بیوك جلدینك « ٤٥ » غروشه صاتیلمقده اولدیغی اعلان اولنور .

مذکور کتبخانه ده هرنوع آثار جدیده وکتب متنوعهٔ سائره بولندیغی کبی مطبعهٔ مذکوره ده هرنوع آثارده هم اهون وهمده بر امنیت مخصوصه تحتنده طبع و کافهٔ تعهدات کونی کونینه ایفا اولنور .